

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 45.

Luni, 8. Noembrie.

1843.

ПАРАЛЕЛИСМЪ.

Антре лимба ромънъ ши италианъ.

(Фрмаре.)

XV.

Societate	Societă
patrie	patria
statu	stato
teara	paese
împăratu	imperadore, imperatore
corona	corona
tronu	trono
curte	corte III. a.

XVI.

Sciința	scienza
arta	arta
meserie	mestiere
chârtie	carta
foieș	foglio, foglia III. a.

XVII.

Armie	armata
campu, tabara	campo
ó te	oste
osteanu, ostasu	bélico
soldatu	soldato
pedestru	pedestre III. a.

XVIII.

Eu	io
tu	tu

elu, ea
noi
voi
ei, ele
meu, mea

egli, ella
noi
voi
egline, elleno
mio, mie III. a.

A J E C T I V I.

Albu	albo, bianco
negru	negre, nero
rosu	rosso
verde	verde
auriu, galbenu	giallo
ceruliu	ceruleo
vergatu	vergato
palidu, palitu	palido
luciu	lucido
rapede	rapido
limpede	lempido III. a.

V E R B I.

Nascere	nascere
alaptare	allattare
sugere	suggere
fasare (in)	fasciare
plangere	piangere
scaldare	scaldare
simtire	sentire
vedere	vedere
auzire	udire, audire
gustare	gustare
atingere	atingere
sufflare	soffiare
resufflare	respirare

sfranutare	stranutare
tusire	tossire
sughitare	signozzare
asudare	sudare
dormire	dormire
dormitare	dormigliare
visare	sognare
deşteptare	destare
pricepere	percipere ш. а.

Н О Т Е.

Н о т а л а I.

Тоате ворвеле дин вокавъларъл ачеста ле vom лмпърци лп физиче, прекъм: caru, ochiu, sange, — albu, rôtundu, strambu; — nascere, simtire dormire mâncare etc. ши морале прекъм: minte, voie, cugetu, bunétate; — bunu, blându, réu; — temere, tristare, mintire etc.

Ворвеле челе физиче ле лптревзипцъм а аръта шипцеле, квалитъциле ши лъкръриле че ле пътем ведеа, аззи, гъста, мпроси, пипъи; iar не челе морале ле лптревзипцъм пентрълъкръриле, квалитъциле ши лъкръриле че се пот пътаи лпкпви лп минтеа поастръ.

Ворвеле физиче iar се съвтълмпарт лп дбъ: лп възале саъ маи дес лптревзипцате ши лп техниче.

Прекъм ши челе морале се пот лмпърци асеменеа ка челе физиче.

Черчетънд лимва ромънеаскъ асфел към се афлъ лп гъра породълви, афлъм челе маи мълте ворве физиче, ши възале; къчи челе морале, ка съ ле къпоаскъ чинева, аъ тревзипцъ де о гъндипе маи лпналтъ саъ де о лпвълцътъръ. Лпвълцътъра породълви ромън нъ есте алта декът лп мешешгъриле църънещи ши лп моралъл реліциеи, пе кът поате аззи ши

лпцелече дела висерікъ. Аша дар лп тоате деспърдиріле ачестви вокавълар поате ведеа чинева челе маи мълте ворве физиче ши възале, ши маи пъцине морале, саъ техниче дин каре знеле нъ ле къпоаще породъл де лок ши алтеле, лпвълцътъръле дела висерікъ, ле а лъат дин лимва славъ.

Ачестъ възаре де сеамъ се поате фаче пълъмаи ла ромъни чи ши ла тоате пачиіле, вокавъларъл омълви дин пород фиінд претътіндеи маи мърциит декът ал лпвълцатълви. Съ не лпкпвим акъм пе Ромъни чей дънтъиз че аъ дескълікат лп Дачіа венінд дин Італіа; еи аъ венит ачи къ лимва попорълви роман, къ лимва възгаръ, ши диксіонаръл лор л'аъ лъсат де мошенире фіілор, ачешіа вртътоареи генерации, ши аша маи лпколо. Шипцеле, артеле, мешешгъриле нъ с'аъ маи кълтиват лп Дачіа. Се не лпкпвим iar че ар фі фост ши лимва італіанъ дака лп копрінсъл Італіеи нъ с'ар фі кълтиват нічи декъм шипцеле ши артеле. Негрешит къ о лимвъ маи асеменеа къ а поастръ, о лимвъ фъръ термині техничи ши къ преа пъцине ворве морале; съ пълем iar, къ Італіа ар фі авът тот лптъмпълъриле Дачіеи, тот лимва славъ ар фі домпит лп висеріциле еи, тот къ Търчиі, Шгъреніи, Лешіи ши Ръшиі ар фі авът а фаче; негрешит къ атълчи с'ар фі ворвіт лп Італіа ачелаші диалект че ворвиц пои акъм.

Съ не лптоарчем ла деспърдиреа I а ачестви вокавълар. Ачи тоате ворвеле физиче възале ле ведем де ориципъ латинъ. Прічина есте къ неперзипд Ромънъл дин ведеге пърциле тръпкълви съъ, п'а пердът нічи ворвеле саъ пълтеле къ каре л'аъ пълмит моши съи. Лп деспърдиреа ачеста

ворвеле технѣче сѣнт ачелеа, кѣ каре се пѣтеск пѣрдѣле омѣлѣ челе дѣн пѣнтрѣ. Ла дѣнселе н'а фост дестѣл традициле; челе дѣн лѣнтрѣ але омѣлѣ нѣ се вѣд ка челе дѣн афарѣ, шѣ кѣ сѣ ле кѣноаскѣ чѣнева, претѣтѣндѣнѣ е тревѣнцѣ де шѣн-да анатоміей. Аша дѣн партеа ачѣаста саѣ а пердѣт Ромѣнѣл ѣнеле ворвѣ, саѣ ле а аместекат пѣмѣндѣ кѣ дѣнселе ѣнеле дѣн лок де алтеле. Асфел ведѣм кѣнд доаре не чѣнева вѣнтра саѣ вѣрта, кѣ зѣче: „мѣ доаре ла інімѣ“, шѣ ачѣастѣ дѣн-прѣдѣзраре о поате ведеа чѣнева ла тоате паціле, дѣнтревѣнцѣнд породѣл, дѣн лѣкрѣрѣле че нѣ ле кѣноаще вѣне, термѣнѣ саѣ ворвѣ непотрѣвѣте саѣ нѣ ла локѣл лор. Де ачѣ а венѣт ка дѣн лок де сѣг сѣ зѣкѣ Ромѣнѣл ініма, дѣн лок де аніма сѣ зѣкѣ suffletu, шѣ дѣн лок де vintre, burta, (кѣ тоате кѣ а пѣстрат фоартѣ вѣне фрасѣл: între vintre) шѣл.

Ачѣастѣ вѣгарѣ де сеамѣ се поате фаче шѣ ла воале, vnde, ка сѣ ле dea саѣ сѣ ле пѣстреѣе нѣще нѣме кѣвѣнчоасѣ орѣ хотѣрѣте дѣнтрѣ о лѣмѣвѣ кѣлѣватѣ дѣн тоате ратѣрѣле сале, а фост тревѣнцѣ де мешѣнѣгѣл medicinей. Попорѣл ромѣн п'а кѣлѣват medicina, прѣн ѣрмаре нѣчѣ нѣ кѣноаще терменей чѣй кѣвѣнчѣонѣнѣ аї воалелор. Аша чѣй дѣнтѣѣвѣ ромѣнѣ аѣ шѣѣт кѣ lăngôre дѣнсемнеазѣ о зѣчѣре оаре-каре дѣсѣ фѣрѣ а се trezi. Маї дѣн ѣрмѣ кѣнд аѣ вѣзѣт кѣ фрѣгѣрѣле саѣ кѣлѣсра дѣн зна шѣ нѣ се прѣкѣрмѣ периодѣчѣе, атѣнчѣ аѣ зѣс кѣ болнавѣл аре lăngôre (лѣнгоаре) langeur; шѣ асфел а дѣнчѣпѣт а се да о дѣнсемнаре тѣрѣнѣнѣтѣ, пѣнтрѣ ѣн фел де зѣчѣре, ѣней ворвѣ че авеа о дѣн-семнаре маї дѣнтѣсѣ, шѣ фѣзѣкѣ шѣ моралѣ.

Дѣн челе морале іар, ведѣм пѣстрате пѣмаї ачѣей терменей каре, дѣн орѣ че старѣ с'ар афла ѣн пород, нѣ пот сѣї лѣпсеаскѣ дѣн ворвѣ. Аѣ пѣстрат, спре е-семплѣ, Ромѣнѣнѣ ворвѣеле че се даѣ факѣлтѣдѣлор сѣфлетѣщѣ, кѣ каре се паще омѣл шѣ каре тревѣе сѣ вѣе пѣгрѣнѣт кѣ вѣрста шѣ фѣрѣ де дѣнвѣдѣтѣрѣ; прѣкѣм: simtire, audu, vedu, gustu . . . minte, sugetu, judicata, voce, amogu, ura, *) шѣл. Кѣте дѣсѣ аѣ авѣт тревѣнцѣ саѣ де о дѣнвѣдѣтѣрѣ спре але кѣноаще саѣ де ѣн морал довѣндѣт іар нѣ дѣнпѣскѣт; ла кѣте аѣ контрѣвѣт саѣ рѣлѣціа саѣ овѣчѣѣрѣле; аколо ведѣм орѣ о зѣтаре кѣ тотѣл саѣ о дѣнпрѣмѣтаре де ворвѣ стрѣне, дѣнпѣ кѣт аѣ фост маї стрѣнѣ дѣнвѣдѣтѣрѣнѣ лѣї. Ла ачѣастѣ дѣнтѣмпларе, кѣрдѣле славе кѣт аѣ domnit дѣн вѣсерѣчѣле поастре аѣ лѣсат кѣтева ворвѣ, прѣкѣм: прѣтѣнѣтѣг, mîl, grîj, nădejde, vâktrîe, veselie шѣл., не каре фѣе-чѣне ле веде кѣ сѣнт де о треантѣ маї дѣнпѣ ѣрмѣ де-кѣт челе де сѣс, шѣ каре, шѣ дѣн ворвѣ се дѣнтревѣнцѣеазѣ маї рар шѣ с'аѣ пѣтѣт зѣта, шѣ дѣн вѣрста омѣлѣ вѣн маї тѣр-зѣї, кѣнд ле поате дѣнвѣда де афарѣ іар нѣ дѣн каса пѣрѣнтеаскѣ.

Вѣртѣдѣле шѣ вѣдѣзрѣле че сѣнт де фел кѣм сѣ се дѣнведе де акасѣ: дѣнпѣстрѣазѣ нѣмеле дѣн лѣмба стрѣмошаскѣ саѣ латѣнѣт, кѣм: bunătate, reutate, dreptate, strămbătate, adevêru, minciună, blândoțe, furie . . . , іар де вор фѣї де фел ка сѣ се дѣнведе дела вѣсерѣкѣ саѣ дѣн адѣнпареа кѣ

*) Abborire, фѣрѣ препозѣціа ab, рѣмѣне orige, скѣмѣнд не о дѣн ѣ, дѣнпѣ idioma ѣенералѣ, фаче urige, ѣрѣре ѣрѣ.

стръини, аколо ведем ърме де лимбѣ стръине, прекъм: славъ, чинсте, вредничие, де-стоиничие, поменіре . . . , адекъ воїѣ съ зикъ къ кът Ромънл есте маї прънкъ къ а-тъта лимба лъї есте маї романъ ши маї кърать де стръиністе.

Апсѣши ворба: virtute се поате ве-деа къ липса моралеї ши а deprinderi пѣ-терилор ши търїлор сѣфлетейї, а фѣкът а се аптревъїнца пълъ маї де зпъзї пѣ-маї ап сїмѣ фїзикъ, адекъ пѣмаї пентрѣ а апсемна търїа трѣпълъї, пѣ апсѣ ши а сѣфлетълъї. Аша дар се vede кът а фост стареа мораль а нацией, ши дака а пѣтѣт ка съ пѣстреже ворвеле морале ши тех-ниче. Акъм апсѣ фїнд времеа рецене-рацией Ромънлъї ши а лимбї сале, дїксіо-наръл лимбї десъвършисте ши аптреїї і се афлъ ап дїксіонаръл мошїлор сѣї, ши де аколо де знде зїче: сїмѣїре, сїмѣїто-рѣ, сїмѣїтѣ, де аколо поате зїче ши: сїм-ѣїтате, сїмѣїлѣ, сїмѣїментѣ, сїмѣїчїзне, сїмѣїменталѣ, сїмѣїменталїзмѣ, сїмѣїтївѣ, сїмѣївїлѣ, сїмѣївїлїтате, сїмѣїзалѣ, сїмѣїза-лїтате, сїмѣїторїѣ, сїмѣїторїе, сїмторїѣ, сїмѣїченсте; — пресїмѣїре, пресїмѣїментѣ, . . . ре-сїмѣїре, . . . рес-сїмѣїре, рессїм-ѣїментѣ, . . . консїмѣїре . . . стрѣсїмѣїре . . . аптресїмѣїре. Де ва черчета чїне-ва лимба попорълъї греческ де акъм треї-зечї ши дѣбъзечї де ашї, о vede пїнъ маї пѣлѣт де жъмътате де ворбе італїенейї, търчейї ши ромънейї (кънд ворбїа зп фанарїот саъ зп грек дїн Цара ромънеа-скъ, де запчїѣ, де клъканїї, де скѣтелнїчї де послъшнїчї, де арендѣ, де вїпърїчїѣ, де оерїтѣ шчл.) Ынде пѣ ар фї ажъне а-чеастѣ лимбъ апаноїнд ши апнестрїцън-дѣсе, кънд ар фї авѣт вот ла фортареа

саъ реценерацїа ей тоцї бана-Хрїстї, ши бана-Іанїї, дѣпъ към с'а местїкъ ап вор-бъ ла пої непѣтїцї тоцї логофейї саъ дїечїї чеї векї, тоцї кафтанлъїї, ши тоцї карї пѣ ши аъ чїтїт апкъ пїчї пѣцїнеле кърцї че авем! Пѣцїнъ треавъ воїѣ съ зик ар фї фѣкът гречїї кънд ар фї авѣт асфел де пѣкате. Апсѣ ей аъ фост маї къ мїнте ши акъм ка ши тотд'азна декът пої, къ аъ цївѣт съ вазъ че есте ал лор ши ал мошїлор лор ши че пѣ есте, ши ап тоатъ времеа чеї къ апвѣцътѣрѣ аъ авѣт де портъ лимба еленїкъ чеа веке, ши асфел аъ адѣс ап зїоа де астъзї лимба лор чеа ворвїтоаре, апкът къ ачееашї гръматїкъ съ апведе пе амъндѣбъ. Ної пїчї одатъ п'ам авѣт де портъ лимба ла-тїнъ; пълъ ла о време пе чеа славъ, а-пої пе чеа греческъ, ши акъм пе фран-цеза, — че влестем! Към съ се маї цїе, към съ се маї кълтїве вїата лимбъ дѣпъ атъте чїѣсте лїтераре! Ромънїї дїн Трап-сїлванїа о аппле де зпгърїсте ши де нем-цїсте, чеї дїн Молдавїа де тѣскълїсте, гречїсте ши францїзїсте, ши пої ачї, пѣ-пъ ла о време тѣрбацїї де гречїсте, акъм пе а гъсїт боала Францей ап тоате артї-колеле саъ апкїетърїле лимбїї. Лимба фран-цїзескъ се vede ап тоате каселе дїп-презпъ къ тоатъ морала саъ деморалїза-цїа ей; лимба францїзескъ ап шкоале, ап колецїѣ, ши лимба латїнъ пѣмаї зп клас ап колецїѣ ка съ арѣтъм кът о де-спрецїїм, кът пѣ о кѣпоащем; адекъ воїѣ съ зикъ къ ап тот прїнчїпатъл пѣмаї 250 леї пе лъпъ се келтѣеще пентрѣ ачеастѣ лимбъ! ши лимба італїанъ пїкърїї, ка съ дѣм апкаї о провѣ сдравълъ къ пѣ цїїм пїчї ч'ам фост пїчї че сѣптем.

Міе дши плаче съ адѣк де есемплѣ тот пе Гречі, пентрѣ-къ ши меритѣ, ши тѣ деслѣшеск маі бине фінд континпораі къ поі, ши лимба лор авѣнд маі ачееаші соартѣ къ а поастрѣ, пѣпѣ ла о време (пѣ дпсѣши акѣм ка съ се щіе дп парентес). Ка съ ши факѣ Гречіі лимба асфел кѣм есте дп зіоа де астьзі, аѣ авѣт требѣнцѣ пе дпчетат съ дпведе лимба чеа веке, съ іасѣ фелѣршіі де ідеі, съ айѣв о полемікѣ маі де зп веак, съ ши формезе дпсфѣршіт стат, зпверсітѣдї, лічеі шчл. Дар кѣт ар фі вреднічі деплѣнс чеіладї Гречі че пѣ се копрїнд дп Гречіа словодѣ, кѣнд ши ар дпкїде окїі ши ши ар а стѣпа зрекїле ла челе че аѣ фѣкѣт ши фак еленї чеї пѣої пентрѣ лимба лор, ши врѣнд (чеї че се афлѣ афарѣ дпн Гречіа) ка съ кѣлтїве не алор, саѣ ар дпвѣрѣдїша орвеще лимба францезѣ, саѣ с'ар апѣка де чеа греческѣ веке ши с'ар стрѣмѣта дп стареа Гречїлор де обше кѣм ера акѣм о сѣтѣ ши дѣб сѣте де апї! Нар фі о тѣпкѣ задарнікѣ съ ласе лѣкрѣ гата фѣкѣт, съ ласе лимба, каре се скріе дп зіоа де астьзі дп Гречіа словодѣ, ши съ алерѣе ла мїжлоачеле челе де акѣм дѣб сѣте де апї?

Асфел ар фі кѣ пої кѣнд нѣам дпкїде окїі дела орї че аѣ фѣкѣт алдї оаменї де о паціе ши фамїліе кѣ пої, ши ам дпвѣрѣдїша нїще мїжлоаче че пѣ пі се кѣвїна а ле дптребѣнцѣа декѣт акѣм шанте сѣте де апї. Лимба поастрѣ акѣм пѣ се маі асеашѣпѣ кѣ латїна декѣт дп матерїе саѣ дп діксіонар, пѣ дпсѣ ши дп формѣ саѣ грѣматїкѣ. Лимба латїнѣ пі с'а фѣкѣт пѣ маї ка о лимбѣ доктѣ че аре реладїе кѣ а поастрѣ, ши чеаа че требѣа съ фачем

пої акѣм шанте сѣте ши о міе де апї, аѣ фѣкѣт фрацїї поцпрї італїенї: сї аѣ авѣт де портѣ пе латїна ши аѣ кѣлтїват лимба попорѣлѣі romanѣ, кѣм ам зїче ши пе а поастрѣ; аша дар ам грешї фоарте кѣнд ам лѣса зп лѣкрѣ гата ши нѣам дптоарче дпаної кѣ о міе де апї ка съ дпчепет ши пої де аколо де знде аѣ дпчепѣт італїенї ши ка съ фїм тотд'азпа кѣ о міе де апї маї дпаної декѣт дѣпшіі.

Аша фїндкѣ аѣ лѣкрат італїенї дп локѣл пострѣ, п'ар требѣі съ нѣ арѣкѣт окїі съ vedem че аѣ фѣкѣт? Бине есте съ пе цїнем де лимба францозескѣ атѣт де сѣракѣ, атѣт аномалѣ, атѣт де дестоїнїкѣ а стрїка пе а поастрѣ, дѣпѣ кѣм пе а стрїкат'о де врео 12 апї дпкоачї? Лимба францозескѣ нѣ а стрїкат лимба, капетеле, обїчеїзрїле, релїціа, пентрѣ-къ пѣцїні дпн кѣдї о дпвацѣ дши бат капѣл кѣ авторїі класїчі, ши романѣеле челе маї перѣнїноасе се вѣд дп тѣпїле тїсерїлор. Ачєаста о щїѣ дела міне, пентрѣ-къ ла вѣрстѣ де 19 апї тѣ дпвѣда францозеще кавалерѣа де Faublas. ши поате ачєаста ва фі прїчіна де нїчі п'ам преа дпвѣцат аша бине францозеще; кѣ асфел де даскѣл, асфел де карте, асфел де пѣравѣрї. Маре пагѣѣв адѣче ачєастѣ лимбѣ ши дѣхѣлѣі ши ініміі ши лимбїі ромѣненї, кѣчї нїчі дптр'о лимбѣ пѣ с'аѣ скріе атѣтеа кѣрѣдї десфрѣпѣтоаре ши апрїпѣзѣтоаре де дѣхѣл ши ініма отѣлѣі. Лимба ачєаста пѣ се поате маї нїчі декѣм дпвѣда нїчі а се ворѣі нїчі а се скріе фѣрѣ ажѣторѣл алтеї лимбї чед пѣдїп ал Італїенї, есте о лимбѣ, сѣракѣ де ворѣе ши богатѣ де фрасе, дп каре vede чїнева характерѣл зпїі отѣ че пѣдїп се гѣндеще

ші ворвеще тълт; есте о лимбъ дп каре филозофіа ші література п'а пѣтѣт фаче пасѣріле че ар фі требѣт съ факъ дп веакъл пострѣ; е о лимбъ дпсѣжршіт асепенеа зпелі кокете кѣ гѣст каре шіе а се дпподові кѣ лѣкрѣрі стрѣне, фѣрѣ а се окѣпа кѣ лѣкрѣрі серіоасе ші вредніче де о матроапъ, чі пѣтаі кѣм съ плакъ ка съ свѣжѣде не кѣртезаніі сѣі.

Німік пѣ е маі рѣѣ ші маі слѣт декѣт зп омѣ саѣ пород каре се зітѣ пе сіне ка съ се іа маімѣцѣндѣсе дѣпъ овічеізріле алтѣі омѣ, алтѣі породѣ. Ноі врѣнд съ імітѣт не французі, лимба лор пѣ е дп старе а не дпвѣца кѣрат ші неміжлочіт декѣт пѣтаі тот че аѣ еі маі рѣѣ ші маі стрікат декѣт дп челелалте паціі; кѣчї морала чеа таре а пѣрціі чеі сѣпѣтоасе а Французімор пѣ о вом пѣтеа іміта ші добѣнді дпн кѣрціі, чі пѣтаі дпн пілдѣ трѣнд дп міжлокѣл лор ші а вѣнд де повѣдѣіторі не чеі карі сѣпт дпн дпсѣші ачеа парте сѣпѣтоасѣ а паціеі. Съ фереаскъ Дѣмпезеѣ лѣмеа де крещіпѣл саѣ де овреіѣл тѣрчіт! Кѣм съ фереаскъ Дѣмпезеѣ ші не віата цара поастрѣ, де а се дпѣлді дптрѣнса Ромѣніі французіці! Кѣчї атѣпчї пѣ вом авеа револѣціі, чі ревеліі, тѣлхѣрїі, дпжѣпгерї, вісерічі рестѣрпате. Револѣціа дпн 91 п'а върсат атѣта сѣпѣ невіноват дп міжлокѣл а 30 де міліоане сѣфлете кѣт се ва върса дптре дѣѣ міліоане де Ромѣні. Ші че поате ацента чінева дела зп пород, каре дпші деспрецѣѣне лимба, обічеізріле, ші тот че есте пѣтѣптенеск ка съ дпведе не жѣтѣтате алте обічеізрї, ші алтѣ лимбъ пріп каре vede челе маі лесне, адекѣ челе маі реле? Авіа дп зече ап

с'аѣ дппрѣціат дптре жѣпїі поцпрї а треіа парте дпн діксіонарѣл ші граматїка французенї, ші тоцї пѣтаі ворвеск декѣт де лібертате, не каре не дпцелегѣндѣо віне, о тѣрцінеск дптрѣн десѣрѣѣ ші несѣпѣпере ла леці ші ла ашеземпте. Ші ачестеа сѣпт роаделе зпелі дпвѣцѣтѣрї, дп каре пѣ се дпвѣца пімік темеіпїк. Фѣрѣ филозофіе пѣ пѣтем а не гѣнді дрепт, ші дпченпѣтѣл филозофіеі есте, дѣпъ кѣм амзіс ші алтѣдатѣ, черчетареа пѣтелор саѣ а ворвелор, есте дефініціа чеа адевъратѣ а терменімор че дптревѣпцѣтѣм. Токмаі ачеаста пѣ о пѣтем афла дп лимба французеаскъ, кѣчї е о лимбъ дп каре треі пѣрціі де ворве дпші аѣ орїціпа дп алте лимбі, ші пѣтаі дптрѣнселе ле поате чінева афла дпсетпареа чеа адевъратѣ. Ачеаста поате есте ші прїчіпа, пентрѣ каре филозофіа французімор е маі жос декѣт а немцімор. (?)

(Ва зрпа.)

ЕШПРЕА ДІН ШКОАЛЪ.

I.

Ъ п в а л.

Ачела каре кѣпоаѣе обічпвіта ліпїціре патріархалѣ, че домпеа пѣпѣ астѣзі, дп каса Домпѣлѣзі де ла Рошѣ, аре тот дрептѣл съ се міре де мішкареа дп каре се вѣд акѣт, тоцї чеі че лѣкѣеск дптрѣнса. Пѣнтре крѣпѣтѣріле жалѣзелелор еі, се зѣреск о тѣлцїме де слѣці карїі, цїнд тоцї дп тѣпѣ фенпїче кѣ лѣтѣпѣрї а прїнсе, зѣмѣлѣ не дпчетат дптрѣнлок пѣпѣ дптрѣалтѣл, се дѣк, віп, алеаргѣ ші

фак, дѣпъ кѣм се зиче, тѣлтъ дѣкѣркѣ-
тѣръ ші треавъ пѣдипъ.

Че дѣтѣмпларе порочитъ саѣ непо-
рочитъ, а пѣтѣт оаре съ трансформеѣе
астѣел каса вътрѣдѣлѣи авокатъ?

— Поате къ Doamna de ла Рошѣ ва
ѳі авѣнд істерісѣтѣрї?

— Аша! нѣ . . . маї дѣтѣиъ къ аче-
стеа нѣмаї сѣпт акѣм де модѣ; апої Do-
amna de ла Рошѣ, кѣ тоате къ есте дѣ
вѣрстѣ нѣмаї де треїзечї ші чїнчї де ані,
дѣсѣ есте департе де а аѣеа асемеѣеа ко,
кетѣрїї де ші рѣтѣшїдѣеле фѣрѣтѣсеѣелор
еї дѣ даѣ дѣкѣ деѣтѣл дрепт; даѣ ea дїп
потрївѣ есте о фетее дѣлче, сїмѣїтоаре,
к' о прївїре тѣреаѣ шї дѣ лїпсеск кѣ
тотѣл ачеле пѣзѣроасе пѣравѣрї де дѣлї-
катѣѣ сѣпѣсе ла спазѣтѣрї, дѣпъ кѣм еѣї
Дѣтѣеата преа пѣкѣт'о Doamnѣ de Б.
шї Дѣтѣеата преа стрѣлѣчїт'о Doamnѣ de
С., дѣпъ кѣм сѣптѣѣї дѣсѣѣршїт Дѣ-
тѣеаѣоастѣрѣ тоате Doamnѣелор, каре въ
ведѣїї вїне, кѣ нѣ маї сѣптѣѣї тїпере, дѣ-
сѣ фѣръ а въ маї гѣндї ла непѣтїндѣ,
воїїї а въ арѣта кѣ тотѣл сѣптѣѣї, дїп
прїчїнѣ кѣ нѣ в'аѣї перѣѣт де тот фѣр-
тѣсеѣеа, фїндкѣ времеа н'а щерс дѣкѣ
де тот тѣандѣрїї че въ дѣтѣдѣвѣеск о-
бѣазѣл шї в'а маї лѣсат а въ вѣкѣра не
пѣдипъ време де о тѣлѣ тѣлѣдїоасѣ ка де
новїл тѣпѣрѣ. — Doamna de ла Рошѣ
дѣсѣ н'а авѣт нїчї одатѣ істерїсѣтѣрї шї
негрешїт кѣ нїчї нѣ гѣндѣѣе а ле аѣеа
де акѣм дѣнаїте.

— Каре есте прїчїна даѣ? — Поате
къ Doamnѣ de ла Рошѣ сѣ ѳі дѣчѣркат
вѣео нагѣѣ? — Дѣсѣ ел нѣшї пѣне нїчї
одатѣ вапїї сѣї дѣ прїмежїѣе? — Поате
дѣ ва ѳі венїт вѣ'о моѣенїре, каре сѣї ѳі

дѣтѣлїт стареа? — Ел нѣ маї аѣе нїчї о
рѣдѣ дѣла каре сѣ аѣенте; чї богат фїнд
атѣта дїп аѣерїле рѣтѣсе дѣла стрѣтѣшїї
сѣї, кѣт шї дїп челе аѣпате де дѣпсѣл,
се тѣлѣѣѣеѣе а да вапї кѣ довѣндѣ не
аѣанѣтѣрї сїѣѣе.

— Дѣсѣѣршїт че есте? че мїнѣне
поате сѣ скїмѣе аѣтѣел челе дїп лѣзѣтѣрѣ
але касѣї Doamnѣлї de ла Рошѣ? — Даѣ
нѣ шїїї, кѣ Doamnѣ de ла Рошѣ аѣе зп
фїѣ, каре аѣтѣї а ешїт дїп шѣоалѣ шї а-
сѣѣ сеарѣ есте поѣтїт ла зп вал!

Зп вал! ла опѣспѣзѣе ані, кѣнд ел
н'а вѣзѣт нїчї одатѣ валѣрї дѣкѣт нѣмаї
дѣ дѣкїпѣїреа са, саѣ дѣ газетеле Парїсѣ-
лїї; зп вал! не каре вѣрѣп шѣолаѣ еѣтерп
дѣ ва ѳі дѣскрїс ка лѣкѣрѣл чѣл маї пѣкѣт,
чѣл маї дѣкѣлѣтѣтор шї чѣл маї аѣѣї-
тор; зп вал! дѣ каре тїпѣрѣл жѣкѣтѣор
стрѣнѣе ла непѣтѣл сѣѣ не о тїпѣрѣ че е
дѣкѣ фѣїкоасѣ шї аѣѣндѣї жѣкѣнд дѣшї
дѣтѣѣртѣшеск рѣсѣѣлареа. . . . Ачѣста еѣа
о порочїре преа тѣре непѣтѣрѣ мїнѣеа лїї
чѣеа копїлѣреаскѣ, шї аѣта есте шї прїчїна,
каре фѣче сѣ ѳїе атѣта тѣре мїшѣаре дѣ
каса Doamnѣлї de ла Рошѣ; каре фѣче не
Doamna de ла Рошѣ сѣ ѳїе атѣт де аѣѣї-
тѣ, кѣчї ка о тѣтѣ вѣлѣ, есте акѣм ка о
неѣѣлѣ де тѣлтѣ вѣкѣрїа. Еа vede прїле-
жѣл де а'шї арѣта дѣ лѣѣе не іѣѣїтѣл еї
фїѣ, кѣт о сѣ ѳїе де порочїтѣ вѣзѣнд шѣ-
пѣїреле лѣдѣроасе (де каре есте дѣкѣре-
дїпѣатѣ), аѣѣра фѣрѣтѣсеѣїї, дѣѣлѣлї шї
пѣртѣрїлор сѣле чѣлор пѣкѣѣе, дака нѣ
елеганте! Еа ва ѳі аѣоло де фѣѣѣ, дѣ ва
дѣкѣѣража тотѣ'аѣна прїп зѣѣѣѣѣл еї; де
акѣм дѣчѣеѣ а і се пѣреа кѣ есте дѣ
вал шї аѣде не тоѣї дѣтѣрѣѣнд, дѣ тоа-
те пѣрѣїле, чїне есте тїпѣрѣл ачѣла че

жоакъ коло? ел есте зп кавалер de mi-
pъне ші дптр'адевър, се аратъ фъръ чеа
маі мікъ дпдоіалъ деспре ел дпсші...
еа ла ачестеа ва ръспънде: есте Алфред
фйъл меѣ, ші 'л ва пріві, кз чеа маі ма-
ре драгосте, сърінд ші фькандъсе певъ-
зът дп репезеле дпвартігърі але вал-
цълві.

Ачестеа тоате сжнт прічініле че о
фак де а пз маі ші ънде есте: казтъ пе-
сте тот съ гъсеаскъ чеаа че аре дп мж-
пъ, дп гъсеѣ дпсфършіт ка съ'л піар-
зъ іаръші ші ка съ'л маі гъсеаскъ пе
зрмъ.

Алфред плін де перъьдаре і се пар
маі лъпці декът чеасъріле мінзгъріле, чеї
маі тревъск пълъ съ'ші іспръвеаскъ гъ-
теала, съ се вазъ дпсфършіт дпшвръкат
дп фрак пегръ ші кз пълърія тзртігъ дп
мжпъ; віетъл копіл! пълъ акъм пз пзр-
тасе декът спенджеръла де школар (пе ка-
ре администрація колецізлві, се пъреа кз
авеа гріжъ, тот'азна, а'л да таре ла чеї
мічі ші мік ла чеї марі); дар дп кап пз
пзсесе дпкъ, декът ачел лзкръ пемърці-
піт де таре, пе каре економіа дп пзте-
ѣ пълъріе.

Дар кз тоате ачестеа тоалета са е-
сте акъм апроапе де іспръвіт; кзчї атът
де мълт с'а гръвіт а се гъті маі дпайн-
теа тзгълор, дпкът а ші ізвътіт а фї га-
та, кънд чеїмалці маі авеа дпкъ тревъп-
цъ, де зп чеас тъкар, пентръ гътеалъ.
Алеаргъ дпдатъ кз възъріе дпайнтеа знеї
оглнзї марі, дп каре се прівеѣ, кз въ-
гаре де сеамъ, ка съ вазъ дака пз кзт-
ваншї а маі ръмас пе костъмъл съѣ врези

semn de om векїѣ, адекъ де школар, де
копіл.

Ел акъм есте ом дптрег. Дпчерче-
се орї каре, съ'л пзтеаскъ дптр'алт фел
, . . . Дпдатъ ва дпчене съ факъ въгърі
де сеамъ: кз есте де оптспрезече апї, кз
есте зп тпър, каре а трекът тоате дп-
въцъгъріле дпн колеціѣ ші кз есте апроа-
пе съ айъ възїала кз аре семне де а
дпчене съ і се зъреаскъ мзстъцїле; кзчї
ел дъ ачестъ пзміре ла піѣ перї гал-
венї, пе каре іа възът крескънд де треї
апї, фъръ съ фї пзс пе джпшї вреодатъ
пелецїтъл вріѣ.

Дпсфършіт оглнда дп дпкредпндеа-
зъ кз дптр'адевър, сеамъпъ а фї ом, ва
дпкъ ші зп ом... преа пълкът.

— Тоатъ лзтеа, дпшї зїсе ел дп сі-
пеншї дзпъ чеа дпн зрмъ прівіре дп о-
глндъ, поате съ вазъ фъръ глешалъ, кз
еѣ пз сжнт зржт!

Ші пегрешїт, кз пз ера зржт; кзчї
ла трзп ера дпалт ші вінефькът, кз о
таліе преа потрівітъ, ші мълцъмітъ крої-
торълві съѣ, кз акъм пзтеа съ і се вазъ
тоате ачестеа, че пълъ акъм фзсесеръ а-
скзпсе сжнт зпїформа ачееа де школар,
кроїтъ кз тотъл непотрівіт пентръ джпсъл.
(Ва зрма.)

De дпдрептат.

Ла Nr. 43 а Фоїеї дп неїертата пегрїжъ а
тпърїторїзлві ла о сжмъ де ексемпларе локъл
колоанелор а 2 ші а 3а с'аѣ скїтват кз колоане-
ле а 6 ші а 7а. Четїторїзл ва шї іерта ші дп-
дрепта.